

Zelené terasy

Bratislava-Devín
OFFICE110 architekti

S kromná elegancia

Kultivovaných, cenovo dostupných rodinných domov pre strednú triedu sa u nás stavia menej, než by bolo potrebné. Najmä v satelitných polohách je ponechaného príliš veľa priestoru na katalógové riešenia či chaotickú všehochuť túžob po vlastnom bývaní stavebníkov z donútenia, ktorí vlastne stavať ani veľmi nechceli, ale nič iné im nezostalo. Zelené svahy v mestskej časti Devín sa zabeleli pokusom ponúknuť riešenie a i napriek drobným chybám vznikol elegantný, jednoduchý a pritom briskný urbanisticko-architektonický celok, na ktorý sa nielen dobre pozerá, ale sa v ňom (predpokladám) bude i dobre bývať.

Pomerne veľké rozvojové územie na začiatku Devína sa riešilo rôznymi spôsobmi už dlhšiu dobu. Po niekoľkých menej úspešných pokusoch sa investor rozhodol pomocou vyzvanej súťaže nájsť riešenie zastavania iniciačného jadra zóny, akejsi centrálnej „rozbušky“ pre ďalší rozvoj územia. Zástavbu mierne svahovitých pozemkov s dobrou západnou orientáciou a výhľadom na dunajskú nivu napokon najoptimálnejšie navrhli mladí architekti z OFFICE110. Ich víťazný návrh rieši zónu viacerými typmi rodinných domov. V súčasnosti je dokončená zatiaľ časť na východnom svahu nad prístupovou komunikáciou. Autori tu vytvorili jednoduchú, ale účinnú urbanistickú figúru striedaním dvoch jednopodlažných domov v tvare L tak, že exteriérový priestor, ktorý vymedzujú, je raz orientovaný do ulice a raz dozadu do svahu. Docielili tým vizuálne meandrovanie uličného priestoru, čo zabránilo monotónnosti a priestor značne obohatilo. Princíp meandrovania podporuje aj zasunutie parkovacích „zálivov“ do svahu. Dobře myslený zámer architektov pozemky od seba aj od cesty oddeľovať zelenými plotmi a parkovacie zálivy prestrešovať carportami musel napokon ustúpiť striktnému rozpočtu a limitom zastavanosti a podlažnej plochy. Výsledkom sú parkovacie zálivy, ktoré sú len vyhryznuté zo svahu a pozemky oddelené len bežným pletivovým plotom. Oplotenie je z nejasného dôvodu posunuté až na vrchol svahu, do tesnej blízkosti domu napriek tomu, že pozemok siaha až dole na hranicu chodníku. Vznikajú tak nevyužitú trávnaté plochy, ktorých adresát, význam i údržba zostávajú trochu nejasné.

Architektúra samotných bungalovov je – príbuzne k urbanistickej figúre – jednoduchá, no elegantná a premyslená. Hmota domov, zdá sa, sa zeme dotýka iba zľahka. V oboch prípadoch je základom biely L-hranol, z ktorého vyrastá vyššia hmota obývacieho priestoru. Hmota hranolu sa smerom k terase redukuje na lemujúci rám, ktorý sceluje výškovo i funkčne rôznorodé

priestory interiéru i exteriéru. Pocitovo vytvára „ochrannú“ náruč okolo všetkých priestorov bezprostredne patriacich k telu domu. Tmavohnedá hmota prevýšenej obývacej časti v objatí výrazne horizontálneho bieleho rámovania splýva s tmavým drevom terasy a stáva sa takmer neviditeľná. Výrazným funkčným i estetizujúcim prvkom na fasáde sú veľké posuvné drevené žalúziové panely kryjúce všetky voči slnku a ruchu exponované okenné otvory a v prípade terasy orientovanej k ulici aj exponovanú časť terasy. Finálna finančne podmienená redukcia ich počtu (zostali de facto len na oknách izieb orientovaných na juhozápad) celkovému výrazu nie úplne prospela.

Hmota hranolu sa smerom k terase redukuje na lemujúci rám, ktorý sceľuje výškovo i funkčne rôznorodé priestory interiéru i exteriéru. Pocitovo vytvára „ochrannú“ náruč okolo všetkých priestorov...

Domy majú príjemnú priamočiaru dispozíciu. V krídlach kolmých na ulicu sa v oboch formách skrývajú na juhozápad orientované individuálne priestory – rodičovský apartmán (spálňa, šatník, kúpeľňa), dve malé detské izby s príslušenstvom (kúpeľňa a WC,

prípadne spoločný šatník na chodbe) – a v krídlach rovnobežných s ulicou sú situované vstupné priestory, technická miestnosť a v spoločnom otvorenom priestore za sebou radená kuchyňa, jedáleň a obývací izba – posledné dve v prevýšenej časti. Výškový rozdiel vytvára prirodzené zonovanie a skvalitňuje priestorový dojem. Rovnocoene riešené detské izby majú v oboch prípadoch benefit priameho výstupu do exteriéru, respektíve na terasu. Vzťah obytného priestoru a terasy je riešený neštandardne. Z domu sa nevystupuje priamo na terasu, ale len na úzky gánok, ktorý obieha okolo celej spoločenskej časti domu a prepája interiér s terasou. Terasa nie je vizuálne napojená na interiér – stena s ním susedia-ca je kompletne bez okenných otvorov – , a tak je terasa viac-menej nezávislým oddychovým priestorom. Praktickosť tohto formálne čistého a estetického riešenia ukáže čas.

Exteriérové priestory, ktoré vymedzuje L-ková forma domov, a ich orientácia voči ulici majú každý svoj špecifický charakter. Záhrada orientovaná k ulici je extrovertná, vítajúca, je zaplavená teplým západným slnkom a bude v nej radosť robiť susedskú grilovačku. Záhrada orientovaná na východ do svahu je introvertná, chránená hmotou domu, má skôr kontemplatívny charakter a rodine zaručí ničím nerušený kludný relax.

Nastaviť cenovú politiku projektu tak, aby sa realizovaná stavba bez problémov predala a zároveň mala vysokú a trvalo udržateľnú urbanistickú i architektonickú kvalitu, nie je ľahké. O to ťažšie, pokiaľ ide o segment bývania, ktorý najviac zo všetkého podlieha v čase

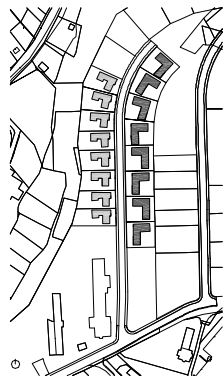
zmenám, dodatkom a „vylepšeniam“ zo strany majiteľov. Zelené terasy sú kvalitný projekt, dobre navrhnutý a dobre zrealizovaný. Súbor ústupkov však vytvoril do budúcnosti príliš veľký, ba až nutkavý priestor pre ľudovú tvorivosť. Ako bude o pár rokov vyzeráť dnes elegantný, tvarovo čistý a zaujímavý uličný pohľad ťažko povedať.

Nastaviť cenovú politiku projektu tak, aby sa realizovaná stavba bez problémov predala a zároveň mala vysokú a trvalo udržateľnú urbanistickú i architektonickú kvalitu, nie je ľahké.

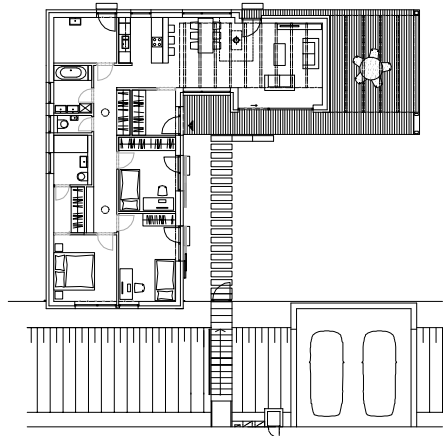
S veľkou pravdepodobnosťou noví majitelia nahradia ploty bez ladu a skladu tujkami, rákosovými rohožami, betónovými tvárnami či drevenými latkami. Preto je nevyhnutné, aby spoločným cieľom každej spolupráce medzi architektmi, investormi a mestom/obcou bolo vytvoriť robustný rámec, ktorý niečo málo dovolí, aby sa prirodzená túžba človeka po zindyviduálnovaní svojho bývania satureovala, ale nedovolí toľko, aby to v združujúcej miere zasiahlo zamýšľaný architektonický či urbanistický koncept.

Andrea Bystrická

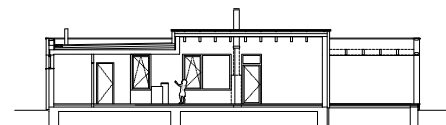
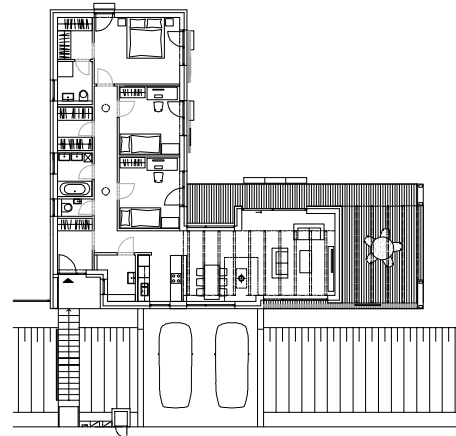

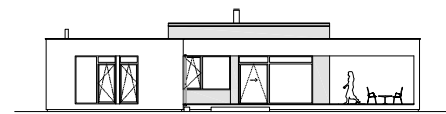
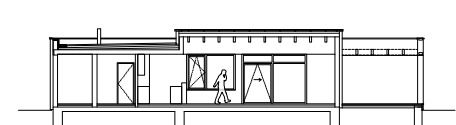
Situácia

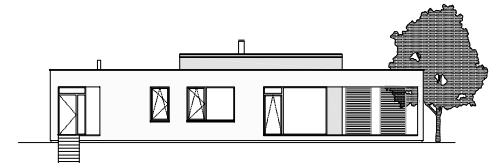
Pôdorys 1. np

Rezy

Pohľady západné

Zelené terasy – 1. etapa, Lomnická ulica, Devín

Stavebník: Grisan, s.r.o.

Autori: OFFICE110 architekti / Martin Hörmann, Richard Kastel, Peter Kopecký

Projekt: 02. 2012 – 09. 2012, realizácia: 09. 2012 – 12. 2013

Plocha pozemku: 5 947 m², zastavaná plocha: 1 335 m²

Úžitková plocha: 954 m², obstaný priestor: 4 671 m³

Foto: Tomáš Manina

www.office110.sk

Martin Hörmann *1978 Bratislava °2004 FA STU Bratislava

Peter Kopecký *1979 Bratislava °2004 FA STU Bratislava

Richard Kastel *1973 Bratislava °1997 FA STU Bratislava